

**ВІРТУАЛЬНІ ВИСТАВКИ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕКИ
ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. ІВАНА ФРАНКА**

Анотація: Здійснено огляд змістовних особливостей віртуальних виставок, організованих Бібліотекою Житомирського державного університету ім. Івана Франка, які експонуються на бібліотечному сайті.

Ключові слова: веб-сайт бібліотеки, віртуальні книжкові виставки, виставкова діяльність бібліотеки.

Виставкова діяльність Бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка¹ як центру наукового, навчального, освітнього процесів – один з основних напрямів бібліотечного обслуговування.

В Українській Бібліотечній Енциклопедії (УБЕ) подається таке визначення: «Виставкова діяльність бібліотек – цілеспрямована і спеціально організована книгозбірнею як соціальним інститутом система дій і заходів, спрямованих на забезпечення інформаційних, освітніх, культурно-дозвіллевих, науково-дослідних, пізнавальних та інших потреб користувачів шляхом організації регулярних різноманітних виставок; сукупність бібліотечних процесів і операцій, прийомів, методів і засобів їх реалізації, пов'язаних із плануванням та створенням виставкових експозицій (виставок) у бібліотеці або поза її межами.»²

Значний інтерес серед бібліотечних фахівців становлять наукові розвідки, результати яких висвітлюють теоретичні та практичні питання методики організації віртуальних бібліотечних виставок, способів їх презентації. Серед них – дослідження українських бібліотекознавців Л. М. Бабій [1], Т. Павленко [5], Л. Т. Коваль, Л. Туровської [3], О. Ю. Курганової, К. В. Лобузінної [4], В. А. Барабаш, Л. В. Глебової, О. Б. Коломієць [2] та інших. На сторінках професійних видань «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечний вісник», «Бібліотечна планета», «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» приділяється значна увага проблемам виставкової діяльності бібліотек.

Характерні риси та особливості віртуальних бібліотечних виставок, їх моделі, методику створення досліджено в статті Т. Павленко «Віртуальна книжкова виставка як інформаційний ресурс бібліотеки» [5]. Про специфіку віртуальної виставкової діяльності, її ефективність у процесі задоволення потреб віддалених користувачів йдеться в дослідженні Т. Коваль і Л. Туровської [3]. Основні етапи підготовки та структура віртуальних виставок викладені у праці Л. М. Бабій [1], яка вважає, що віртуальні виставки є ефективним інструментом залучення користувачів до бібліотеки, засобом створення її позитивного іміджу. Питанням формування та організації віртуальних виставок як важливого і перспективного напрямку діяльності сучасних інформаційних установ присвячена стаття науковців В. А. Барабаш, Л. В. Глебової, О. Б. Коломієць [2]. Важливим є науковий доробок І. Смоляр і Л. Туровської [7], в якому автори розглядають електронні бібліотечні виставки як комунікаційну модель діяльності наукової бібліотеки, як інструмент дистанційного обслуговування користувачів. Актуальність електронних виставок в якості ефективного інструменту для дистанційного навчання та самоосвіти майбутніх фахівців засвідчують у своєму дослідженні науковці О. Ю. Курганова і К. В. Лобузінна [4]. Освітню виставкову діяльність в контексті інформаційно-аналітичного забезпечення розглядають М. Л. Ростока і В. В. Кушнір [6]. У пропонованому матеріалі автори акцентують увагу на ролі виставкової діяльності у формуванні іміджу як освітянина (дослідника, інноватора, тощо) так і закладу освіти, наукової установи.

Віртуальні виставки Бібліотеки Житомирського державного університету ім. І. Франка як складова бібліотечного, довідково-бібліографічного, інформаційного обслуговування і як форма бібліотечного інформаційного продукту залишаються популярним засобом доведення інформації до віддалених користувачів. Для створення виставкових експозицій використовується не тільки фонд

¹ Бібліотека Житомирського державного університету ім. І. Франка : веб-сайт. – Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua>.

² Сливка О. В. Виставкова діяльність бібліотек // Українська Бібліотечна Енциклопедія / Нац. Б-ка України ім. Ярослава Мудрого. Режим доступу: <http://surl.li/bbmbdr>.

книгозбірні, а й інформаційні ресурси відкритого доступу. Публікуються на сайті Бібліотеки у розділі «Ресурси» у рубриці «Віртуальні виставки». Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/presentations.html>.

Рис. 1. Рубрика «Віртуальні виставки»

Багатоілюстровані, доповнені цікавими фактографічними матеріалами віртуальні виставки, які підготовлені в Бібліотеці, різноманітні за змістом, обсягом, оформленням.

Книжкові виставки, які об'єднує тема історії України: «Вічна слава безсмертно хоробрих» : до дня пам'яті героїв Крут³; «Із забуття – в безсмертя ...» : до дня пам'яті жертв політичних репресій⁴; до дня пам'яті героїв Небесної сотні – «Небесна сотня – то в серцях вогонь»⁵; «Трипілля: загадки унікальної культури» : до 130-річчя з часу відкриття (1893) Трипільської культури⁶; «Незалежна Україна на всі віки, на всі часи» : до дня Незалежності України⁷, та ін.

Рис. 2. Фрагмент книжкових виставок історичної тематики

Серед тематичних виставок – «Українська мова: історія і сучасність» : до Дня української писемності та мови⁸, «Крим – це Україна» : до Дня спротиву окупації Криму⁹; «Книги видавництва «Наукова думка» у фондах Бібліотеки Житомирського державного університету ім. Івана Франка» : до 100-річчя видавництва¹⁰, «Подорожуючи визначними місцями» : до Міжнародного дня пам'яток і

³ «Вічна слава безсмертно хоробрих» : до дня пам'яті героїв Крут / уклад. Сніжана Колодюк. Житомир, 2023. 11 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/Krty2023.pdf>.

⁴ «Із забуття – в безсмертя ...» : до Дня пам'яті жертв політичних репресій / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2023. 14 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/19.05.2023.pdf>.

⁵ Небесна сотня – то в серцях вогонь : вірт. виставка / уклад. Алла Любарець. Житомир, 2023. 11 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/20.02.2023.pdf>.

⁶ Трипілля: загадки унікальної культури : вірт. виставка / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2023. 16 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/triple.pdf>.

⁷ Незалежна Україна на всі віки, на всі часи : до дня Незалежності України / уклад. Алла Любарець. Житомир, 2024. 11 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/nzy.pdf>

⁸ Українська мова: історія і сучасність : вірт. виставка / уклад. Алла Любарець, Аліна Мартинюк. Житомир, 2022. 26 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/movaukr.pdf>.

⁹ Крим – це Україна : до Дня спротиву окупації Криму : вірт. виставка / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2024. 20 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/neth.pdf>.

¹⁰ Книги видавництва «Наукова думка» у фондах Бібліотеки Житомирського державного університету ім. Івана Франка : вірт. виставка / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2023. 20 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/naukDoom.pdf>.

визначних місць України та світу та ін.

Рис.3. Фрагмент виставок, присвячених знаменним і пам'ятним датам і подіям

Серед книжкових експозицій вирізняються дизайном, естетичним оформленням виставки художньої літератури: «Український детектив», «Поезія – це завжди неповторність...: до Всесвітнього дня поезії, «Кохати генія»: красиві і трагічні історії жінок, «Екранізована класика: 15 шедеврів світової літератури», «Кохання втрюх, або любовний трикутник», «Сімейний роман. Українська родинна сага», «Майстер історичної та психологічної прози»: до 175 річчя Генріка Сенкевича, «Вернісаж сучасної саги».

Рис. 4. Фрагмент виставок художньої літератури

Серед персональних виставок, що висвітлюють життя та діяльність видатних осіб – «Благословенні ви, сліди, не змиті вічності дощами, Мандрівника Сквороди...»; «Останній гетьман України»: до 150-річчя від дня народження Павла Скоропадського; «Народе мій, до тебе я ще верну і в смерті повернуся до життя...»: до 85-річчя від дня народження Василя Стуса; «Філософія життя людини на кожен день» до 65-річчя Мирослава Дочинця; «Я син свого часу і весь належу сучасникам своїм»: до 130-річчя від дня народження Олександра Довженка.

Рис. 5. Персональні виставки

Особливої уваги заслуговують виставки, присвячені відомим постатям і подіям в літературному і культурному житті Житомирщини: «Житомирщина – мій рідний край, земля благословенна»¹¹; «Славетні постаті Житомирщини»¹²; «Василь Земляк: до 100 річчя від дня народження»¹³; «Володимир Шинкарук: "Із піснею мене вітри вінчали..." : до 70 річчя від дня народження»¹⁴; «Микола Васильович Никончук»: до 85-річчя від дня народження¹⁵; «Відданий душею Україні: Валентин Грабовський»¹⁶.

¹¹ Житомирщина – мій рідний край, земля благословенна : до 85-річчя утворення Житомирської області / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2022. 21 слайд. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/Zhyt85.pdf>.

¹² Славетні постаті Житомирщини : вірт. виставка/ уклад. Сніжана Колодюк. Житомир, 2022. 19 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/SpZHYT.pdf>.

¹³ Василь Земляк : до 100 річчя від дня народж. /уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2023. 16 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/Vasyl.pdf>

¹⁴ Володимир Шинкарук: "Із піснею мене вітри вінчали..." : до 70 річчя від дня народж. : вірт. виставка / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2024. 16 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/19.08.24.pdf>.

Рис. 6. Фрагмент краєзнавчих виставок

Різновидом віртуальних виставок є віртуальні презентації книг в рубриці «Радимо прочитати» <http://library.zu.edu.ua/gr.html>. Кожній книзі присвячена окрема сторінка, на якій розміщено фото обкладинки, рекомендаційна анотація. Книги, які пропонуються користувачам в цій рубриці згруповано за галузями знань: художня література; психологія, філософія, історія; природничі науки; іноземні мови; мистецтво; фізкультура, спорт, здоров'я.

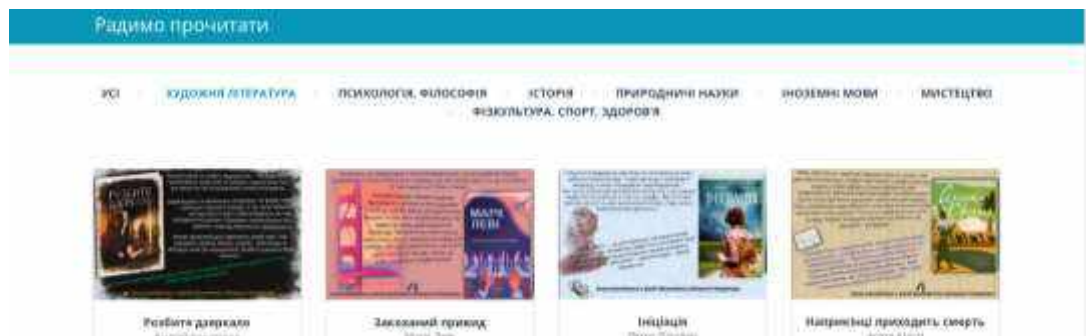

Рис. 4. Фрагмент рубрики «Радимо прочитати» (розділ «Художня література»).

Просування інформації про підготовлені бібліотекарями віртуальні виставки відбувається на сайті Бібліотеки, в соціальних мережах Facebook, YouTube.

Висновки. Організація і експонування віртуальних книжкових виставок як різновиду електронних бібліографічних продуктів бібліотеки є перспективною справою. Змістовні, компактні електронні виставки доступні широкому колу віддалених користувачів, розкривають універсальні фонди Бібліотеки, привертають увагу до актуальних тем, відіграють позитивну роль у формуванні іміджу освітньої книгозбірні.

Список використаних джерел

1. Бабій Л. М. Віртуальна книжкова виставка: нова форма інформаційних ресурсів бібліотеки // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного ун-ту імені Івана Огієнка. Серія : Бібліотекознавство. Книгознавство. 2015. Вип. 4. С. 272-276. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nrkpnuiovk_2015_4_54.
2. Барабаш В. А. Віртуальні виставки – перспективні стратегії діяльності інформаційних установ України / В. А. Барабаш, Л. В. Глебова, О. Б. Коломієць // Історія науки і біографістика. 2023. № 2. С. 203-226. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/INB_Title_2023_2_15.
3. Коваль Т. Віртуальна бібліотечна виставкова діяльність у системі наукових комунікацій / Т. Коваль, Л. Туровська // Бібліотечний вісник. 2022. № 1. С. 54-63. Бібліогр.: с. 61-63. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2022_1_7.
4. Курганова О. Ю. Освітній потенціал електронних виставок історико-культурних фондів наукової бібліотеки / О. Ю. Курганова, К. В. Лобузін // Інформаційні технології і засоби навчання. 2022. Т. 89, № 3. С. 249-265. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2022_89_3_18.
5. Павленко Т. Віртуальна книжкова виставка як інформаційний ресурс бібліотеки (із досвіду діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) // Вісник Книжкової палати. 2020. № 7. С. 29-34. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2020_7_8.

¹⁵ Микола Васильович Никончук : до 85-річчя від дня народж. : вірт. виставка / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2022. 14 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/NVN.pdf>.

¹⁶ Відданий душою Україні: Валентин Болеславович Грабовський : до 85-річчя від дня народж. : вірт. виставка / уклад. Аліна Мартинюк. Житомир, 2022. 17 слайдів. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/doc/GVB.pdf>.

6. Ростока М. Л. Виставкова діяльність у контексті інформаційно-аналітичного супроводу модернізації національної освіти / М. Л. Ростока, В. В. Кушнір // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2022. Вип. 2. С. 122-126. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2022_2_27.
7. Туровська Л. Електронна виставка як комунікаційна модель діяльності наукової бібліотеки / Л. Туровська, І. Смоляр // Вісник Книжкової палати. 2015. № 3. С. 29-31. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2015_3_9.

**МАРЧИШИН І. А.,
ТКАЧЕНКО О.М.,
ВНТУ,**

АНАЛІЗ РОБОТИ АЛГОРИТМІВ ХЕШУВАННЯ SHA-384 ТА SHA-512

Анотація. У роботі проаналізовано ефективність роботи алгоритмів хешування.

Ключові слова: алгоритми, хешування, ефективність, SHA-384, SHA-512.

Abstract. This research thesis analyzes the effectiveness of hashing algorithms.

Keywords: algorithms, hashing, efficiency, SHA-384, SHA-512.

Вступ. У сучасному світі криптографії є доволі багато різних алгоритмів хешування, кожен з яких відрізняється своєю ефективністю, стійкістю до колізій та об'ємами даних, з якими вони можуть працювати. Ці алгоритми використовуються для різних потреб: від побудови унікальних ідентифікаторів [1] для наборів даних до зберігання паролів у системах захисту [1]. У цій роботі, на практиці, проаналізовано ефективність двох алгоритмів хешування, а саме: SHA-384 [1] та SHA-512 [1].

Аналіз роботи алгоритмів

Щоб проаналізувати ефективність та стійкість алгоритмів SHA-384 та SHA-512, було проведено експерименти, реалізовані за допомогою мови програмування Python. Було використано кілька різних розмірів хеш-таблиць та рівнів заповнення, щоб оцінити результати роботи кожного алгоритму та виявити можливі колізії. Отримані результати представлені у порівняльній таблиці та відображені на графіку.

Таблиця 1. Порівняльна таблиця експериментальних даних та результатів експерименту

Розмір таблиці	Коефіцієнт заповнення (%)	Колізії SHA-384	Колізії SHA-512
500.000	50	0	0
500.000	90	1	0
650.000	90	1	0
750.000	90	3	2
1.000.000	100	1	1
1.500.000	100	7	6
2.000.000	100	14	10

Варто зауважити, що наведені результати є лише експериментальними і слугують для загального порівняння алгоритмів. Вони можуть змінюватись при кожному виконанні тесту. Різні генерації випадкових даних можуть призводити до різних результатів, тому не можна гарантувати однакові показники колізій для кожного запуску програми.

На наведеному нижче графіку (рис. 1) відображено результати тестування виникнення колізій для алгоритмів хешування SHA-384 та SHA-512 при різних розмірах хеш-таблиці та коефіцієнтах заповнення.